

τεκλήθησαν ἔσθισαν τὰ φῶτα, καὶ ἀπῆλθον εἰς τὰ ἴδια. Ὅτε δ' Οὐγκὼ ἠγέρθη ὅπως ἀναχωρήσῃ, ἠναγκάσθη ὁ βασιλεὺς αὐτὸς λαβὼν λυχνίαν νὰ τῷ φωτίσῃ εἰς τὴν κλίμακα. Οὐδεὶς βεβιάως θάρνηθη ὅτι μαρτυρεῖ τοῦτο ἐξαιρετικὴν εὐδοκίμῃσιν ἐν τῇ τέχνῃ τῆς λεσχηναίας. Ἴσως ὅμως ὁ ἔνδοξος ποιητὴς ὤφειλε τοῦτο πρὸ πάντων εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀξιώματος, τοῦ διδάσκοντος ὅτι εὐδοκίμει ἐν τῇ συνδιαλέξει οὐχὶ πάντοτε ὁ λέγων τὰ ἄριστα, ἀλλ' ὁ ἐπιστάμενος νὰ καταδεικνύῃ τὸ εὐρὺς τῶν λόγων τῶν ἄλλων.

Ἐν Ἀγγλίᾳ πρόκειται νὰ γείνωσι δεκτὰ τὰ γραμματόσημα ὡς τρέχον νόμισμα εἰς τὰ Ταμιευτήρια (Caisses d'épargne) διὰ ποσὰ μικρότερα ἐνὸς σελινίου. Τὸν νεωτερισμὸν τοῦτον ἀπεφάσισε νὰ δοκιμάσῃ ἡ γενικὴ διεύθυνσις τῶν ταχυδρομείων, ὅπως διευκολύνη τὴν ἀποταμίευσιν εἰς τοὺς πτωχοὺς ἐκείνους, οἵτινες δὲν δύνανται νὰ οἰκονομήσωσιν ἢ ἀνά ἐν πέννυ μικρὸν κατὰ μικρὸν. Μὲ τὰ πέννυ ταῦτα ἀγοράζων τις γραμματόσημα θέτει αὐτὰ ἐντὸς πλαισίου ἐπὶ τούτῳ κατεσκευασμένου, ὅπερ παραχωρεῖ τὸ Ταχυδρομεῖον, καὶ τὸ ὁποῖον ἅμα πληρωθῆ διὰ δώδεκα γραμματοσήμων δύναται νὰ φέρῃ καὶ ἀποθήσῃ ὁ κάτοχος εἰς οἰονδήποτε Ταμιευτήριον ταχυδρομικὸν τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας, οὔτινος ὁ διευθυντὴς τὸ δέχεται εἴτε ὡς πρώτην καταβολὴν ἀρχομένης ἀποταμιεύσεως, εἴτε ὡς νέαν καταβολὴν, ἐὰν ὁ καταθέτης ἔχει ἤδη ἀνοίξει λογαριασμόν. Ἀλλὰ τὰ γραμματόσημα, ἅτινα οὕτως ἀποτελοῦσι ποσὸν τοῦλάχιστον ἐνὸς σελινίου, δὲν πρέπει νὰ εἶνε οὐδαμῶς βεβλαμμένα, ἐπὶ ποιῆ τοῦ νὰ μὴ γείνωσι δεκτὰ ὑπὸ τοῦ Ταμιευτηρίου.

Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐν Παρίσιος καταστήματα, ἐν οἷς πωλοῦνται πλήρεις ἱματισμοὶ πλαγγῶνων (κουκλῶν) οἰουδήποτε μεγέθους, ἀπαράλλακτα εἰς πωλοῦνται καὶ τὰ ἔτοιμα παιδικὰ ἐνδύματα. Τὰ καταστήματα ταῦτα διακρίνονται διὰ τὸν πλοῦτον αὐτῶν καὶ τὴν πολυτέλειαν τῶν ἐμπορευμάτων των, ἐν ἐνὶ δ' αὐτῶν συνέπεσε νὰ ἴδῃ τις ἐσθῆτα πλαγγῶνος *κόμης*, τόσα ἔχουσαν περικοσμήματα τριχάπτων, ὥστε ἐξήτουν δι' αὐτὴν ἀντίτιμον 1,200 φράγκων.

Οὐδὲν, οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον τοῦ γυναικείου κόσμου ἔλλειπει ἀπὸ τὰ πολυδάπανα ταῦτα ἀθύρματα. Ἐπάρχουσι δι' αὐτὰ ἱματιοθήκαι πλήρεις ἀσπρορρούχων, ἀλεξιβροχα τιμώμενα 20 φράγκων, πίλοι 60 φράγκων! Πλαγγῶν μὴ ἔχουσα πλούσιον ὄλον τῆς τὸ *ροικοκυρὸ* θεωρεῖται ὡς εἰς πολὺ ταπεινὴν τάξιν ἀνήκουσα! Πωλοῦνται δὲ τὰ ἀθύρματα ταῦτα ἢ ἔτοιμα ἢ ἐπὶ παραγγελίᾳ καθ' ὃ ἐπιθυμῆι τις μέγεθος καὶ συρμὸν τῆς ἐνδυμασίας!

Ἐκ τῶν σαρκωδῶρων θηρίων ἡ ὕαινα, ἰσχυρότερα καὶ μᾶλλον τοῦ λύκου αἰμοχαρῆς, οὐδαμῶς φοβεῖται, καίτοι ζῶσα κυρίως ἐκ πτωμάτων, νὰ προσδῶλῃ τὸν ἄνθρωπον, ὅπως τὸν σπαράξῃ.

Ἐν Ἀφρικῇ πολλάκις θραύει τὰς θύρας τῶν ποιμνιστασιῶν ὅπως ἐφορμήσῃ κατὰ ποιμνίων καὶ ποιμένων οὐ μόνον ἐν νυκτὶ, ἀλλὰ καὶ ἐν μέσῃ ἡμέρᾳ.

Ἐσχάτως δὲ ἐν τῇ πόλει Richmond τῆς Βιργινίας συνέβη φοβερὸν γεγονός μαρτυροῦν τὸ αἰμοχαρῆς τοῦ θηρίου τούτου. Ἐν τινὶ ἵπποδρομίῳ δαμαστῆς θελήσας νὰ δειχθῆ εἰς τὸ κοινὸν ἐντὸς τοῦ κλωβοῦ ὑαινῶν, ἠρπάγη ὑπὸ τῶν θηρίων καὶ κατεσπαράχθη ὑπ' αὐτῶν ἐμμανῶν γενομένων. Ὁ δαμαστῆς, ὀνόματι Drayton, ἀνὴρ ῥωμαλεώτατος, μόνον ὄργανον πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτοῦ κατὰ δώδεκα ὑαινῶν εἶχε τὸ μαστίγιόν του. Ἐρρίφθησαν δὲ αἱ ὕαιναι κατ' αὐτοῦ καθ' ἣν στιγμὴν εἶχεν ἐστραμμένα τὰ νῶτα πρὸς τὰ θηρία καὶ ἐθώρει τὸ κοινόν.

Οἱ θεαταὶ πάντες ἀφῆκαν κραυγὴν φρίκης ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ δυστυχικοῦ δαμαστοῦ ἀνατρεπομένου ἐν τῷ κλωβῷ καὶ σπαρασσομένου ὑπὸ τῶν ὀνύχων καὶ τῶν ὀδόντων τῶν θηρίων, καθ' ὧν ἠγωνίζετο ἀπεγνωσμένος, προσπαθῶν νὰ διατηρήσῃ ἔτι τὴν φωνὴν ἐπιτακτικὴν, ὅπως ἀπομακρύνῃ αὐτὰ καὶ σώσῃ τὴν ζωὴν του. Ἀλλ' αἱ ὕαιναι μανιῶδες γινόμεναι εἰς τὴν θέαν τοῦ αἵματος, οὐδαμῶς παρητοῦντο τοῦ θύματος, ὅτε δὲ οἱ φύλακες φέροντες σιδηρὰς πεφυρακτωμένους ῥάβδους κατώρθωσαν νὰ τὰς ἀπομακρύνωσιν, ὁ δυστυχὴς Drayton ἐξέπνευεν· αἱ σάρκες αὐτοῦ ἦσαν δισπαραγμέναι καὶ καταβεβρωμέναι μέχρις ὀστέων.

Κατὰ τὴν στατιστικὴν τῶν Behm et Wagner ἐν ἔτει 1877 ἡ Γερμανία εἶχε πληθυσμὸν 43,943,000, ἡ Αὐστρουγγαρία ἐν ἔτει 1879 38,000,000, ἡ Μεγάλῃ Βρετανία καὶ Ἰρλανδία 34,500,000, ἡ Γαλλία τῷ 1876 36,900,000, ἡ εὐρωπαϊκὴ Τουρκία 8,860,000, ἡ Ρωσσία 87,900,000.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς Κίνας ἀνέρχεται εἰς 434,600,000, ὁ δὲ τῆς Ἰαπωνίας κατὰ τὴν ἐπίσημον ἀπογραφὴν τοῦ 1878 εἰς 34,300,000. Αἱ ἐν Ἀσίᾳ ἀγγλικαὶ κτήσεις περιέχουσι πληθυσμὸν 240,200,000.

ΕΙΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ὁ κ. P. Guyot ἐν τῇ «Ἐπιστημονικῇ ἀνταποκρίσει» ἀναγράφει μέσον τι, δι' οὗ δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν τὸ καλὸν γάλα. Τὸ μέσον τοῦτο εἶνε ν' ἀναμιγνύωμεν τὸ γάλα μετὰ κόνεως γύψου ὥστε νὰ σχηματίζεται μίγμα ἀρκούντως πυκνόν. Ἐὰν τὸ γάλα εἶνε καθαρὸν, θὰ παρέλθωσι δέκα ὥραι περίπου μέχρις οὗ τὸ μίγμα σκληρυνθῆ· ἐὰν περιέχῃ ὕδωρ πολὺ, θὰ παρελθῇ ὀλιγώτερος χρόνος, κατὰ τοσοῦτον δ' ὀλιγώτερος ὅσῳ περισσότερον εἶνε τὸ ὕδωρ. Κατὰ τὰς γενομένας δοκιμὰς εἰς 40 λεπτὰ τῆς ὥρας ἀποσκληρύνεται μίγμα, ὅπερ περιέχει 75 τοῖς 0₁₀ ὕδωρ.

πτεϊ ἐνίοτε εἰς τὴν κατὰ κόρον χρῆσιν τοῦ παθητικοῦ ἐν ταῖς περιγραφαῖς αὐτοῦ καὶ ἀφηγήσειν. Ἡ προσπάθεια δ' αὕτη παρέβλαψε πολλὰς τὴν φυσικότητα παρ' αὐτῆ, καὶ δικαίως ἐπεκρίθη ὑπὸ τῶν κριτικῶν. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ὅμως σελὶς τοῦ δὲ Ἀμίειν, ἐν ἣ νὰ μὴ καταφανέται ἡ ζωγραφικὴ εὐφυΐα καὶ ἡ Ὄουμασία πλαστικὴ δύναμις τοῦ συγγραφέως τούτου. Καὶ ὅπου δὲ τὰ εἰδῶλα, ὅσα μᾶς παρουσιάζει, εἶνε ὀλίγον ὑπόκεινα καὶ ἀνυπόστατα, καὶ ἐκεῖ θαυμάζει τις τὴν δύναμιν, μεθ' ἧς ὁ συγγραφεὺς κατορθώνει νὰ τὰ ἐντυπώσῃ εἰς τὴν διάνοιαν ἡμῶν ὡς ζῶντα πρόσωπα. Ἀφ' οὗ ἐξέδωκε τὰς "Ἀναμνήσεις τῆς Ῥώμης" (1870—1871), ὁ δὲ Ἀμίειν περιηγήθη τὴν Ἰσπανίαν, Ὀλλανδίαν, τὸ Μαρκόκον, τὸ Λονδίον, τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ τοὺς Παρισίους. Περὶ ἐκάστης δὲ τῶν περιηγήσεών του τούτων, ὅσον βραχεῖα καὶ ἀν' ὑπέρθεον, εὔρε καιρὸν καὶ τρόπον νὰ γράψῃ καὶ ἐν βιβλίῳ, ἐν ᾗ ἡ γόνιμος φαντασία του εὔρε στάδιον εὐρότατον εἰς περιγραφὰς ὄρασιότατας, ἃς διακόπτει ἐνίοτε ὁ συγγραφεὺς, ὅπως ἀφεθῇ εἰς τὴν πλήρη χάριτος λυρικὴν του πτῆσιν. Τὰ βιβλία του πλουτίζουσι τοὺς ἐκδότας των, ὅτιναις ἐκτυποῦσιν αὐτὰ κατὰ χιλιάδας, καὶ μεταφράζονται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὰς κυριώτερας ξένας γλώσσας. Ἐν ἅπασιν τούτοις ἀποκαλύπτεται ἡ ποιητικὴ καὶ πρὸς τὸ ἰδιαιτὸν βέπουσα φύσις τοῦ συγγραφέως· ἀλλ' ὅστις θέλει νὰ γνωρίσῃ ἀμειώτερον αὐτόν, δύναται ν' ἀναγνώσῃ ἕντα τῶν τεμαχίων, ἅτινα συναπαρτίζουσιν ἴδιον βιβλίον, τὸ φέρων τὴν ἐπιγραφὴν «Σελίδες διεσκορπισμέναι» (Page sparse). Ὁ συγγραφεὺς διατρίβει νῦν ἐν Τουρίνῳ μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, εἰς ἣν καὶ ἀφιέρουσι πολλοὺς αὐτοῦ στίχους, πλήρεις τρυφερότητος, ὅπως εἶνε ὅλοι· ἐν γένει οἱ στίχοι του, ἀσχολούμενος εἰς νέαν σπουδαίαν του συγγραφὴν.

Δημοσιεύοντες εἰς τὰς στήλας τῆς Ἑστίαις μεταφρασίαν τῆς «Κωνσταντινουπόλεως» τοῦ διασημοῦ συγγραφέως, ἣν ὀφείλομεν εἰς τὸν γλαφυρὸν κάλαμον διακριμένου λόγιου, ἀπαιτήσαντες νὰ μὴ γινώσκῃ τὸ ὄνομά του, νομίζομεν ὅτι προσφέρομεν εἰς τοὺς συνδρομητάς αὐτῆς ἀνάγνωσμα τερονότατον ἅμα καὶ διδακτικώτατον. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ ἀπετυπώθησαν ὅλα· αἱ ἐξοχὸι ἀρεταὶ τοῦ Ἰταλοῦ ποιητοῦ, καὶ δὲν εἶνε ὑπερβολὴ ἔσως, ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἡ ἀρίστη πασῶν τῶν μέχρι τοῦδε περιγραφῶν τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης εἶνε ἡ παρούσα. Ὑπάρχουσιν πολλὰ ἄλλα συγγράμματα σοφώτερα καὶ ἐπιστημονικώτερα, εἰδικώτερον δὲ καὶ λεπτομερέστερον πραγματευόμενα τὸ θέμα τοῦτο, ἐν οἷς διακριμένην θέσιν κατέχει τὸ τοῦ ἡμετέρου Σκαρλάτου Βυζαντίου. Ἀλλ' ἡ Κωνσταντινούπολις τοῦ ἡμετέρου συγγραφέως προσέθετο ἄλλον, πολλὸν διάφορον σκοπὸν, καὶ τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπέτυχε παντὸς ἄλλου κάλλιον. Ὁ σκοπὸς αὐτοῦ δὲν εἶνε κυρίως νὰ περιγράψῃ τοπογραφικῶς, ἱστορικῶς ἢ ἀρχαιολογικῶς τὴν τουρκικὴν μητροπόλιν, ἀλλὰ μάλλον νὰ συγκεντρώσῃ εἰς ἓν ὅλον καλλιτεχνικὸν τὰς ἐντυπώσεις, ὅσας προσεθεῖ ἡ μεγαλόπολις αὕτη εἰς τὴν ψυχὴν ἀνθρώπου, ὅστις ἐν τῇ Δύσει γεννηθεὶς καὶ ἀνατραφεὶς, οὐδέποτε δὲ ἰδὼν ἢ γνωρίσας τὴν Ἀνατολὴν ἄλλως ἢ ἐν τῶν βιβλίων, ἔρχεται κατὰ πρότον ἐκεῖ. Οὐδεμίαν εἰδησίαν τοπογραφικῆς, ἔθνομυθολογικῆς ἢ ἱστορικῆς, καὶ ὅπως οὖν ἀξίαν λόγου, διαφεύγει τὸν κάλαμόν του, ἀλλὰ καὶ εἰς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐμβαθύνει ἢ ἐνδιατρίβει ἀποκλειστικῶς. Περιγράφει τὰ πάντα, διδάσκει περὶ πάντων, ἀλλ' ὄχι ὅπως ἀπαιτοῦσιν οἱ σοφοὶ καὶ οἱ λόγιοι, ἀλλ' οἱ πολλοὶ, τὸ μέγα πλῆθος τῶν ἀναγινωσκόντων, ὅτιναις ἀδιαφοροῦντες διὰ τὴν ἀκριβῆ καὶ πολλὰκις ἄσκοπον λεπτομέρειαν, θηρεύουσι μάλλον τὴν σύντομον, ἀλλ' οὐχ ἕττον διδακτικὴν περιγραφὴν ἢ ἔλθειν. Σήμερον ἥλιστα, ὅτε τὰ βλέμματα τοῦ πολιτικοῦ κόσμου εἶνε ἐστραμμένα πρὸς τὴν μυστηριώδη βασιλίαν τοῦ Βοσπόρου, ὁ μὴ γνωρίσας ἐκ τοῦ σύνεγγυς αὐτὴν, ἃς μὴ ζητήσῃ ἄλλο καλλίτερον ὀ-

δηγὸν πρὸς ἱστορίαν αὐτῆς ἢ περιήγησιν παρὰ τὸ ἔργον, οὗ τινος ἐπεται ἡ μετάφρασις. Σ. τ. Δ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Ἐδμόνδου δὲ Ἀμίειν. Μετάφρασις ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ τῆς δεκάτης ἐκδόσεως ὑπὸ***]

Η ΔΑΦΙΣΙΣ

Ἡ συγκίνησις, ἣν ἠσθάνθη ἐισπλέων εἰς Κωνσταντινούπολιν, μ' ἔκαμε νὰ λητμονήσω σχεδὸν πᾶν ὅ,τι εἶδον ἐντὸς δέκα ἡμερῶν θαλασσοπορίας ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ τῆς Μεσσηνίας μέχρι τοῦ στομίου τοῦ Βοσπόρου. Τὸ Ἴόνιον πέλαγος κυανοῦν καὶ ἀκίνητον ὡς λίμνη, τὰ ἐν ἀπόπτῳ ὄρη τοῦ Μορῶος ῥοδόχροα ἐκ τῶν πρώτων ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, χρυσεῖον ἐκ τῆς δύσεως αὐτοῦ, τὰ ἐρείπια τῶν Ἀθηῶν, ὁ κόλπος τῆς Θεσσαλονίκης, ἡ Αἴγιος, ἡ Τένεδος, τὰ Δαρδανέλλια, καὶ πολλὰ πρόσωπα καὶ περιστατικά, ἅτινα μ' ἔτροφαν κατὰ τὸ ταξιδίόν μου, ἀπέδησαν ἐν τῇ διανοίᾳ μου οὕτως ἀμυδρά, ἀφ' οὔτου εἶδον τὸ Χρυσοῦν Κέρας, ὥστε, ἐὰν τώρα ἤθελα νὰ τὰ περιγράψω, ἔπρεπε νὰ ἐργασθῶ μᾶλλον διὰ τῆς φαντασίας παρὰ διὰ τῆς μνήμης. Ὅθεν ἵνα ἐξέλθῃ θερμὴ καὶ ζῶσα ἐκ τῆς ψυχῆς μου ἡ πρώτη σελὶς τοῦ βιβλίου μου, πρέπει ν' ἀρχίσω ἀπὸ τὴν τελευταίαν νύκτα τοῦ ταξιδίου μου ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης τοῦ Μαρμαρᾶ, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ πλοίαρχος ἦλθε πρὸς ἐμὲ καὶ τὸν φίλον μου Ἰουγκ, καὶ θέσας τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ὤμων, μᾶς εἶπε μετὰ τὴν καθαρὰν Πανορμητικὴν προρορὰν του: — Κύριοι! αὔριον πρωτὶ περὶ τὰ χαράγματα θὰ ἴδωμεν τοὺς πρώτους μινερέδες τῆς Σταμπούλ.

Ἄ! μειδιτῆς, καλέ μου ἀναγνώστα, σὺ μὲ τὰ πολλὰ λεπτὰ καὶ μετὰ τὴν πολλὴν πλῆξιν· σὺ, ὅστις, ὅτε πρὸ ἐτῶν σ' ἐκτύπησε νὰ υπάγῃς εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὥρων ἐφωδίασας τὸ βαλάντιόν σου, καὶ συνεσκευάσθης, ἀνεύρωσας δὲ ἡσυχότατα ὡς πρὸς ἐδδρουμίντινα ἐξοχικὴν, διστάζων μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς, ἀν δὲν ἦτο προτιμώτερον ν' ἀκολουθήσῃς μᾶλλον τὸν δρόμον τοῦ Βάδεν-Βάδεν! Ἐὰν ὁ πλοίαρχος εἶπε καὶ εἰς σέ: — Αὔριον τὸ πρωτὸ θὰ ἴδωμεν τὴν Σταμπούλ, θὰ τῷ ἀπεκρίθης μετὰ ὀλέγματος:—Ἐχω εὐχαρίστησιν. Ἄς διέλθῃ τις ὅμως πρῶτον δέκα διὰβλητρα ἔτη ἐγκυμονῶν οὕτως εἰπεῖν τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην, καὶ πλείστας ὅσας ἐσπέρας ἐγκύπτων μελαγχολικῶς εἰς τὸν χάρτην τῆς Ἀνατολῆς, ἃς ἀνάψῃ τὴν φαντασίαν του μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἑκατὸν τόμων, ἃς διέλθῃ τὸ ἥμισυ τῆς Εὐρώπης, διὰ νὰ παρηγορηθῇ μόνον ὅτι δὲν δύναται νὰ ἴδῃ τὸ ἄλλο ἐκεῖνο ἥμισυ, ἃς καρφωθῇ ἐν ἔτος ἐπάνω εἰς τὸ τραπέζιον του μετὰ τὸν μόνον ἐκεῖνον σκοπὸν, ἃς κάμῃ μυρίας μικρὰς θυσίας, ὑπολογισμοὺς ἐπὶ ὑπολογισμῶν, ὄνειροπολήματα ἐπ' ὄνειροπολημάτων, καὶ τόσας μικρὰς οἰκιακὰς μάχας· ἃς περάσῃ τέλος ἐννέα αὐπνοῦς νύκτας εἰς τὴν θάλασσαν, μετὰ τὴν ἀπέραντον καὶ φαιεὴν ἐκείνην εἰκόνα πρὸ τῶν ὀ-

δαγωγόν τινα γαλλίδα, ἥτις κάμνει τὴν μελαγχολικὴν, μερικὸς ἀπὸ τοὺς συνηθισμένους ἐκεῖνους ἀχρόους ταξειδιώτας, οἵτινες δὲν ἐννοεῖς οὔτε ἀπὸ ποῖον τόπον εἶνε, οὔτε τί ἐπάγγελμα ἔχουσι, καὶ ἐν τῷ μέτῳ πάντων τούτων μικρὰν τινα οἰκογένειαν τουρκικὴν συνισταμένην ἀπὸ ἓνα μπαμπὰν φετοφόρον, ἀπὸ μίαν μαμμὰν κεκαλυμμένην, καὶ ἀπὸ δύο νήπια μὲ πλατέα βρακία, καὶ τοὺς τέσσαρας συμμαζευμένους ὑποκάτω σκευώματος, καὶ χωμένους εἰς σωρὸν στρωμάτων καὶ προσκεφαλαίων ποικιλοχρῶν, ὡς καὶ διαφόρων ἄλλων μικρολογημάτων παντὸς σχήματος καὶ χρώματος.

Ἦτο ἡτοιμητὴ πλέον ἢ γειτνιάσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως! Ὑπῆρχε ζωηρότης ἀσυνήθης. Ὅλα σχεδὸν τὰ πρόσωπα, ὅσα διεφαινότο διὰ τοῦ φωτὸς τῶν φανῶν, ἦσαν χρωπά. Τὰ ῥωσικὰ νήπια ἀνεστρίπτων περίξ τῆς μητρὸς των, ἀναφωνοῦντα τὸ ἀρχαῖον ῥωσικὸν ὄνομα τῆς Σταμπούλ: — Ζαβεγογορόδ! Ζαβεγογορόδ! — Διερχόμενος δὲ ἐγγύθεν τῶν διαφόρων ὀμίλων, ἤκουα τῆδε κακῆσε προφερόμενα τὰ ὀνόματα Γαλατᾶ, Πέραν, Σκούταρι, Βουγιουκ-δερέ, Θεραπειά, ἅτινα ἔλαμπον ἐν τῇ φαντασίᾳ μου, ὡς οἱ πρῶτοι σπινθηρες μεγάλου πυροτεχνήματος ἐτοίμου ν' ἀναφλεθῆ. Καὶ αὐτοὶ οἱ ναῦται ἦσαν εὐχαριστημένοι, ὅτι ἐπλησίαζον πρὸς τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὅπου, καθὼς ἔλεγον, λησμονοῦνται τοῦλάχιστον ὅλοι αἱ ἀνία τῆς ζωῆς. Καὶ ἐπὶ τῆς πλώρας δὲ μεταξὺ τοῦ λευκοῦ σωροῦ τῶν σαρκίων ἐπεκράτει ἔκτακτος κίνησις· καὶ οἱ νοηλεῖς καὶ ἀπαθεῖς μουσουλμάνοι ἔβλεπον ἤδη διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς φαντασίας νὰ κυματίζωσι εἰς τὸν ὀρίζοντα τὰ φανταστικά διαγράμματα τῆς Οὐμμελουιᾶ, τῆς μητρὸς τοῦ κόσμου, «τῆς πόλεως» κατὰ τὸ Κοράνιον, «τῆς ὁποίας τὸ ἐν πλευρὸν βλέπει πρὸς τὴν γῆν, καὶ τὰ δύο πρὸς τὴν θάλασσαν». Ἐνόμιζες, ὅτι τὸ πλοῖον καὶ ἄνευ τῆς κινητηρίου δυνάμεως τοῦ ἀτμοῦ θὰ προσέβαινε οὐχ ἤτον, ὠθούμενον ὑπὸ τῆς ὀρυξίας τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τῶν ἀνυπομονησιῶν, ὅσαι μετὰ φρυγμάτος ἐπάλλοντο ἐπὶ τῶν σανίδων του. Ἐνίοτε σπριζόμενος ἐπὶ τοῦ δρυφάκτου ἔβλεπα εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μοι ἐφαίνετο τότε ὅτι μυρία φωναὶ συγκεχυμέναι ἐλάλουν πρὸς με μετὰ τοῦ μορμουριγμοῦ τῶν ὑδάτων. Ἦσαν αἱ φωναὶ ὅλων, ὅσοι μὲ ἠγάπων, καὶ μοι ἔλεγον: Ἄγε, ἄγε, τέκνον μου, ἀδελφέ μου, φίλε μου! Πήγαινε ν' ἀπολαύσῃς τὴν Κωνσταντινουπόλιν σου· τὴν ἐκέρδησες, ἔσο εὐτυχῆς, καὶ ὁ Θεὸς μετὰ σοῦ.

Μόνον περὶ τὸ μεσονύκτιον οἱ ἐπιβάται ἤρχισαν νὰ καταβαίνωσι ὑπὸ τὸ κατὰστρωμα. Ὁ φίλος μου καὶ ἐγὼ κατέβημεν τελευταῖοι καὶ μὲ βήματα μύρμηκος, διότι δὲν μᾶς ἦτο εὐχάριστον πρᾶγμα νὰ καταβῶμεν καὶ ἐγκαίσιωμεν ἐντὸς τεσσάρων τοίχων χαρὰν, διὰ τὴν ὁποίαν μᾶς ἦτο στενὴ καὶ αὐτὴ ἡ περιπέτεια τῆς Προποντίδος. Μεταξὺ δὲ καταβαίνοντες τὸ κλιμακίδιον, ἤκούσα-

μεν τὴν φωνὴν τοῦ πλοίαρχου προσκαλοῦντός μας ν' ἀναβῶμεν τὴν ἐπιούσαν πρῶταν εἰς τὴν γέφυραν τοῦ κελύματος. — Νὰ σηκωθῆτε πρὶν τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου—ἀνερώνησεν ἐπιφαινόμενος ἐκ τοῦ ἀνωφλίου τῆς κλίμακος—ὅποιοι ἀργήσῃ, λέγω καὶ τὸν ῥίπτουν εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἄπειλὴ πλέον περιττὴ δὲν ἔγεινε ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Δὲν ἔκλεισα ὀμμάτιον. Πιστεύω δὲ, ὅτι ὁ νεαρὸς Μωάμεθ ὁ Β', κατὰ τὴν περιφημον ἐκείνην νύκτα τῆς Ἀδριανουπόλεως, καθ' ἣν ἐχάλασε τὴν στρωμνὴν του, μανιωδῶς στρεφόμενος ἐπ' αὐτῆς καὶ ἀναστρεφόμενος, διότι ἐταράττετο ἀπαύστως ὑπὸ τῶν ὀπτασιῶν τῆς πόλεως τοῦ Κωνσταντίνου, δὲν ἔκαμε τόσας στροφὰς καὶ ἐπαναστροφὰς, ὅσας ἐγὼ ἐν τῷ κλινιδίῳ μου ἐντὸς τῶν τεσσάρων ἐκεῖνων ὥρων τῆς προσδοκίας. Διὰ νὰ κατευνασῶ τὰ νεῦρά μου, ἐδοκίμασα ν' ἀριθμῆσω ἕως εἰς τὰ χίλια, νὰ προσηλώσω τὸ βλέμμα εἰς τὰς λευκὰς στεφάνας, ὅσας τὸ ὕδωρ θραυόμενον ὑπὸ τοῦ πλοίου, ἀνήγειρε περίξ τῆς θυρίδος τοῦ θαλαμίσκου μου, νὰ τρετιζῶ μελῦδρια ῥυθμιζῶν αὐτὰ πρὸς τὸν μονότονον ἦχον τῆς μηχανῆς τοῦ ἀτμοπλοίου· ἀλλὰ τὰ πάντα εἰς μάτην. Εἶχα πυρετὸν, ἤσθάνομην ἐκλείπουσαν τὴν ἀναπνοήν μου, καὶ ἡ νύξ μοι ἐφαίνετο ἀτελεύτητος. Μόλις εἶδα φωτὸς ἀμυδρὰν ἀκτῖνα καὶ ἀνεπήδησα. Ὁ Ὑοῦργ ἦτο ἤδη ὄρθιος. Ἐν ἀκαρεῖ ἐνεδύθημεν, καὶ μὲ τρία πηδήματα ἀνέβημεν εἰς τὸ κατὰστρωμα.

Ἀνάθεμά την!

Ἦτο ὀμίχλη.

Ὀμίχλη πυκνὴ κατεκάλυπτε τὸν ὀρίζοντα ἀπανταχόθεν ἐφαίνετο δ' ἐπιχειμένη βροχή. Τὸ μέγα θέαμα τοῦ εἰς Κωνσταντινουπόλιν εἰσπλου ἦτο χαμένος, ἡ πλέον διάπυρος ἡμῶν ἐπιθυμία ἀπετύγχανε, τὸ ταξίδιον μὲ μίαν λέξιν ἐματαιοῦτο.

Ἐμεινα ἀναυδος.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐπεφάνη ὁ πλοίαρχος ὑπομειδιῶν, κατὰ τὸ σύνθησε.

Δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ λαλήσωμεν. Μόλις μᾶς εἶδε, καὶ ἐνόησε, κτυπῶν δ' ἡμᾶς ἐπὶ τῶν ὤμων διὰ τῆς χειρὸς, εἶπε μετὰ φωνῆς παρηγορητικῆς:

— Τίποτε, τίποτε. Μὴ τρομάζετε, κύριοι. Ἐξ ἐναντίας ἐλλογήσατε καὶ τὴν ὀμίχλην αὐτήν. Ἐνεκα τῆς ὀμίχλης ἡ ἐσδοκὴ μᾶς εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν ἔσται ὠραιοτέρα πάσης, ἢν ἠθέλατε ποτὲ ἐπιθυμήσῃ. Μετὰ δύο ὥρας θὰ ἔχωμεν λαμπρὰν γαλήνην. Δότε πίστιν εἰς τὸν λόγον μου.

Ἠσθάνθη ὅτι μοι ἐπανήρχετο ἡ ζωὴ.

Ἀνέβημεν εἰς τὴν γέφυραν τοῦ κελύματος.

Ἐπὶ τῆς πλώρας οἱ τοῦρκοι ὅλοι ἐκάθητο σταυροποδητεῖ ἐπὶ τῶν ταπήτων των, μὲ τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον πρὸς τὴν Κωνσταντινουπόλιν. Ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν ἐξῆλθον καὶ ὅλοι οἱ ἐπίλοιποι ἐπιβάται, ὀπλισμένοι μὲ διόπτρας παντὸς σχήματος, καὶ παραταχθέντες εἰς μακρὰν σειράν, ἐπεστηρίχθησαν ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ δρυφά-

οὐδαμῶς ἦτο ἄξιον τῆς προσδοκίας μου. Εὐρισκό-
μεθα εἰς τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ὁ Λαμαρτίνος ἀ-
πηύθη πρὸς ἐαυτὸν τὴν ἐρώτησιν:—Αὐτὴ εἶνε
ἡ Κωνσταντινούπολις;—καὶ ἀνεκράγασε:—Ποία
ἀπάτη! Οἱ λόφοι ἦσαν ἀκόμη ἀποκεκρυμμένοι,
μόνον τὸ παράλιον ἦτο καταφανές, αἱ οἰκίαι συν-
απετέλουν μίαν καὶ μόνην σχινοτενῆ σειρὰν, ἡ
δὲ πόλις ἐφαίνετο δλόκληρος ὁμαλὴ καὶ ἐπίπε-
δος.—Πλοίαρχε, ἀνεκράξα καὶ ἐγώ — αὐτὴ εἶνε
ἡ Κωνσταντινούπολις;—Ὁ πλοίαρχος μ' ἐκρά-
τησε σφιγκτὰ διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς, καὶ ἐκτείνων
τὴν ἄλλην ἐνώπιόν του:—Ἀνθρώπε ὀλιγόπιστε!
—ἀνεφώνησεν, ἰδὲ ἐπάνω ἐκεῖ!—Εἶδα, καὶ κραυγὴ
ἐκπλήξεως μὲ διέφυγε. Σκιὰ ἀπέραντος, ὄγκος ἐ-
λαφρὸς καὶ ὕψιστος, συγκεκρικαλυμμένος ἀκόμη ὑπὸ
πέπλου ἀτμώδους, ἀνυψοῦτο πρὸς οὐρανὸν ἐκ τῆς
κορυφῆς ὑψώματος, καὶ ἀνεκυκλοῦτο ἐνδόξως εἰς
τὸν ἀέρα μεταξὺ τεσσάρων μιναραέδων ὑπερυψή-
λων καὶ ῥαδινῶν, ὧν αἱ κορυφαὶ ἐσπινθηροβόλουν
πρὸς τὰς πρώτας ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. — Santa
Sofia! — ἀνεκράξε ναύτης τις· ἡ ἐτέρα δὲ τῶν
δύο Ἀθηναίων δεσποινίδων εἶπε χαμηλῆ τῆ φωνῆ:
—Ἁγία Σοφία! Οἱ τοῦρκοι τῆς πρώρας ἀνέστησαν
ὄρθιοι. Ἄλλ' ἤδη ἐνώπιον τοῦ μεγάλου ναοῦ καὶ
παρ' αὐτὸν ἀνέθροσκον διὰ τῆς οὐμίχλης ἄλλοι ἀ-
πειρομεγέθεις θόλοι καὶ μιναραέδες πυκνοὶ καὶ συγ-
κεχυμένοι ὡς δάσος γιγαντιαίων φοινίκων ἀκλώ-
νων.—Τὸ τζαμίον τοῦ Σουλτάν Ἀχμεδ—ἀνεκρά-
ζεν ὁ πλοίαρχος δακτυλοδεικτῶν—τὸ τζαμίον
τοῦ Βαγιαζήτ, τὸ τζαμίον τοῦ Ὁσμάν, τὸ τζα-
μίον τοῦ Ακλελί, τὸ τζαμίον τοῦ Σολιμάν. Ἄλλὰ
κανεὶς πλέον δὲν τὸν ἤκουεν. Ὁ πέπλος ἐξεσχί-
ζετο ταχέως, καὶ ἀπανταχόθεν ἐξεπήδων τζαμία,
πύργοι, σωροὶ χλόης, οἰκίαι ἐπὶ οἰκιῶν καθ' ὅσον
δὲ προσβαίνομεν καὶ ἡ πόλις ἀνυψοῦτο καὶ ἀνε-
δαίνυε πλέον εὐκρινῆ τὰ διαγράμματα τοῦ σχή-
ματός τῆς, διακεκομμένα, ἰδιότροπα, λευκὰ, πρά-
σινα, ῥοδόχροα. ἀκτινοβόλα· ὁ δὲ λόφος τοῦ Σε-
ραγίου ἀνεδαίνυεν ἤδη δλόκληρον τὴν ὥραν αὐ-
τοῦ μορφὴν ἐπὶ τοῦ φαιού πεδίου τῆς ἐν ἀπόπτῳ
οὐμίχλης. Τέσσαρα μίλια τῆς πόλεως, ἦτοι δλό-
κληρον τὸ μέρος αὐτῆς τὸ πρὸς τὴν Προποντίδα,
ἐξετείνετο ἤδη καταφανές ἐνώπιον ἡμῶν, καὶ τὰ
ζοφρὰ αὐτῆς τείχη, ὡς καὶ αἱ ποικιλόχρωμοι
αὐτῆς οἰκίαι ἀντενακλῶντο ἐντὸς τῶν καθαρῶν
καὶ διαυγῶν ὑδάτων ὡς ἐν κατόπτρῳ.

Διὰ μιᾶς τὸ ἀτμόπλοιον ἐσταμάτησε.

Ὅλοι συνῆδραμον περὶ τῷ πλοίαρχου ἐρω-
τῶντες τὸ διατί. Οὗτος δὲ μᾶς εἶπεν, ὅτι διὰ νὰ
προχωρήσωμεν, ἦτο ἀνάγκη νὰ διαλυθῆ πρότε-
ρον ἡ οὐμίχλη. Καὶ τῶντι ἡ οὐμίχλη ἀπέκρυπτεν
ἀκόμη τὸ στόμιον τοῦ Βοσπόρου ὡς πυκνὸν πα-
ραπέτασμα. Ἄλλὰ δὲν παρήλθε λεπτὴν τῆς ὥ-
ρας, καὶ ἠδυνήθημεν νὰ προχωρήσωμεν, ἀλλὰ μετὰ
μεγίστης ὅμως προφυλάξεως.

Ἐπλησιάσαμεν εἰς τὸν λόφον τοῦ ἀρχαίου σε-
ραγίου.

Ἐδῶ ἡ περιέργεια ἐμοῦ καὶ ὄλων κατήντησε
πυρετώδης.

— Στραφοῦ πρὸς ἐκεῖ—μοὶ εἶπεν ὁ πλοίαρχος
—καὶ πρόσμυε νὰ ἴδης, ἀφ' οὗ παρακάμψομεν
δλόκληρον τὸν λόφον.

Ἐστράφη καὶ προσήλωσα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ
καθίσματος, τὸ ὅποιον ἐνόμιζα ὅτι ἐχόρευε.

— Ἴδού! ἀνεφώνησεν ὁ πλοίαρχος μετὰ τινὰς
στιγμάς.

Ἐστράφη καὶ τὸ πλοῖον εἶχε σταματήσῃ.

Ἦμεθα ἀπέναντι καὶ ἐγγύτατα τοῦ λόφου.

Εἶνε δὲ μέγας τις ὁ λόφος οὗτος, κεκαλυμμέ-
νος ὄλος μὲ κυπαρίσσους, τερεβίνθους, ἐλάτας καὶ
πλατάνους γιγαντιαίας, αἵτινες προσζωθοῦσι τοὺς
κλάδους τῶν ἐκτὸς τῶν ἐπὶ τῶν τειχῶν ἐπάλλεων
οὕτως, ὥστε ἡ σκιὰ αὐτῶν καταπίπτει εἰς τὴν
θάλασσαν· διὰ μέσου δὲ τοῦ ὄγκου τῆς βλαστή-
σεως ἀνυψοῦνται ἀτάκτως, εἴτε κατὰ μόνας, εἴτε
κατὰ συμπλέγματα, καὶ οἴσκει κατὰ τύχην διε-
σπαρμένα, κορυφαὶ κιοσκίων, σκιᾶδες ἐπεστεμμέ-
ναι μὲ ἐξώστας, θολίστιοι ἀργυροσιδεῖς, οἰκοδομή-
ματα μικρὰ, κομψὰ καὶ παρὰξυνα, μὲ παρὰξυρα
κιγκλιδωτὰ καὶ θύρας ἀραβοურγεῖς, ὅλα λευκὰ,
μικρὰ, κατὰ τὸ ἦμισυ ἀποκεκρυμμένα, δι' ὧν
μαντεύει τις λαβύρινθον κήπων, διαδρόμων, ἐπι-
σθαιλίων, ἀποχωρητηρίων· δλόκληρος πόλις, ἐγ-
κεκλεισμένη ἐντὸς δάσους, ἀποκεχωρισμένη ὄλος
ἀπὸ τοῦ κόσμου, θλιβερὰ καὶ μυστηριώδης. Τὴν
στιγμὴν ἐκείνην ὁ ἥλιος ἐφώτιζε ταῦτα πάντα,
ἀλλ' ἐκαλύπτετο ὅμως ἀκόμη ἀπὸ ἐλαφρότατόν
τινα πέπλου. Ἄλλ' οὐδεὶς ἐφαίνετο ἐκεῖ, οὐδεὶς
δ' ἐκείθεν ἠκούετο ἦχος. Ὅλοι οἱ ἐπιβάται εἶχον
τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀτενῶς προσηλωμένους ἐπὶ τοῦ
λόφου τούτου, περικυκλωμένου ἀπὸ τὰς ἀναμνή-
σεις τεσσάρων αἰῶνων δόξης, ἡδονῶν, ἐρώτων,
συνωμοσιῶν καὶ αἱμάτων· τοῦ λόφου τούτου, ὅς-
τις ὑπῆρξεν ἀνάκτορον, ἀκρόπολις καὶ τάφος τῆς
μεγάλῃς ὀθωμανικῆς μοναρχίας· καὶ οὐδεὶς ὠμί-
λει, οὐδεὶς ἐσάλευεν. Ἄφνης τότε ὁ ὑποπλοίαρ-
χος ἀνεφώνησε:—Κύριοι, φαίνεται τὸ Σκούταρι!

Ἐστράφημεν ὅλοι πρὸς τὴν ἀσιατικὴν παρα-
λίαν. Τὸ Σκούταρι (ἡ Χρυσούπολις) διεσκορπι-
σμένη καὶ ἐκτετατομένη μέχρις ἀποστάσεως ἀθεά-
των ἐπὶ τῶν κορυφῶν καὶ εἰς τὰς κλιτύας τῶν
μεγάλων τῆς λόφου, κεκαλυμμένη ἀκόμη ἀπὸ
τοὺς φαινοὺς ἀτμοῦς τῆς πρωῆς, μειδιώσα καὶ
δροσερὰ, ὡς τότε πρῶτον διὰ μαγικῆς ῥάβδου ἀνε-
γερθεῖσα. Τίς δύναται νὰ περιγράψῃ τὸ θέαμα ἐ-
κεῖνο; Ἡ γλῶσσα, δι' ἧς περιγράφομεν τὰς ἡ-
μετέρας πόλεις δὲν εἶνε ἀρμόδια νὰ παραστήσῃ
τὴν ἀπειρον ἐκείνην ποικιλίαν τῶν χρωμάτων καὶ
τῶν ἀπόψεων, τὴν θαυμασίαν ἐκείνην σύγχυσιν
τῶν πόλεων καὶ τῶν σκηνογραφιῶν, τοῦ φαιδρῶ
καὶ τοῦ αὐστρηροῦ, τοῦ εὐρωπαικοῦ καὶ ἀνατολι-
κοῦ, τοῦ παραδόξου, τοῦ κομψοῦ, τοῦ μεγάλου!
Ἄς φαντασθῆ τις πόλιν, συγκεκριμένην ἐκ δεκα-
κιςχιλίων ἐξοχικῶν οἰκιῶν κιοτρίων καὶ πορφυ-

Ἐπροσμείναμεν ἀκόμη μερικά λεπτά.

— Ἄ! πῶς μοῦ ἐσπίρτα ἡ καρδία! Μὲ ποῖον τῆς ψυχῆς πυρετὸν ἐπρόσμενα τὴν εὐλογητὴν λέξιν:

— Ἐμπρός!

— Ἐμπρός! ἀνέκραξεν ὁ πλοίαρχος.

Τὸ πλοῖον ἐκινήθη.

Προχωροῦμεν! Βασιλεῖς, ἡγεμόνες, Κροῖσοι, ἰσχυροὶ καὶ εὐδαίμονες τῆς γῆς, τὴν στιγμὴν ἐκείνην σὰς ἄκτειρα ἡ ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην θέσις μου ἦτο τῶν θησαυρῶν σας ὅλων ἀνταξία, καὶ δὲν θὰ ἐπώλουν ἐν βλέμμα μου μὲ ἐν βασιλείον.

Ἐν λεπτόν—ἐν ἄλλο λεπτόν ἀκόμη—τὴν ἄκραν τοῦ Σεραγίου τὴν παρακάμπτομεν—διabλέπω ἔκτασιν ἀπέραντον πλήρη φωτὸς, καὶ ἀπειρίαν πραγμάτων καὶ χρωμάτων—Ἡ ἄκρα τοῦ Σεραγίου παρεκάμφθη. . . Ἴδου ἡ Κωνσταντινούπολις! Κωνσταντινούπολις ἄπειρος, μεγαλοπρεπῆς, ἐξαισία! Δόξα εἰς τὴν κτίσιν καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον! Τὸ κάλλος τοῦτο δὲν τὸ εἶχα ὄνειρευθῆ!

Καὶ τώρα περιγράψε, ἄθλιε! βεβήλωσε μὲ τὰς λέξεις σου τὸ ἐξάισιον θέαμα ἐκεῖνο! Τίς τολμᾷ νὰ περιγράψῃ τὴν Κωνσταντινούπολιν; Σατωδριάνδε, Λαμαρτίνε, Γωτιέρε, τί ἐψελλίσατε; Καὶ ὅμως αἱ εἰκόνες καὶ οἱ λόγοι πλημμυροῦσι τὴν διάνοιαν, καὶ διαφεύγουσιν ἐκ τοῦ καλάμου. Βλέπω, λέγω, γράφω, ὁμοῦ πάντα ταῦτα, ἄνευ ἐλπίδος μὲν, ἀλλὰ μεθ' ἡδονῆς μελισκουσίης με. Ἄς ἴδωμεν λοιπόν. Ἐχομεν ἐνώπιον ἡμῶν τὸ Χρυσὸν Κέραν, κατατεινόμενον εὐθέως ὡς πλατὺν ποταμόν· ἐπὶ τῶν δύο δ' αὐτοῦ ὀχθῶν ἀνυψοῦνται καὶ ἐπεκτείνονται δύο σειραὶ ὑψωμάτων, καὶ ἐπὶ τούτων ἀνυψοῦνται καὶ ἐπεκτείνονται παραλλήλως δύο σειραὶ πόλεων, αἵτινες καταλαμβάνουσιν ὀκτὼ μίλια λόφων, κοιλάδων, κόλπων καὶ ἀκρωτηρίων· ἑκατὸν ἀμφιέτρα μνημείων καὶ κήπων· διπλῆ ἀπέραντος κλίμαξ οἰκιῶν, τζαμίων, πτζαρίων, σεραγίων, λουτρῶν, κιοσιῶν ἀπειροποικίλου χρώματος, ὧν ἐκ μέσου ἀνυψοῦνται πρὸς οὐρανὸν χιλιάδες μιναρῶν μὲ φαεινὴν καὶ στίλβουσαν τὴν αἰχμηρὰν των ἄκραν, ὡς ὑπερύψηλοι κίονες ἐξ ἐλέφαντος· προέχουσι δὲ καὶ ἄλση κυπαρίσσων κατατεινόμενα ἀπὸ τῶν ὑψωμάτων εἰς τὴν θάλασσαν δίκην ταινιῶν βαθυχρόων, αἵτινες περιβάλλουσιν ὡς στεφάναι καὶ προάστεια καὶ λιμένες· Ὀλομανοῦσκι δὲ βλάστησις ἀνορθοῦται καὶ ὑπερχειλεῖται ἀπανταχόθεν, περιστέφουσα τὰς κορυφάς, ἔρπουσα ὀφιοειδῶς μεταξὺ τῶν στεγῶν, καὶ κατακαμπτομένη εἰς τὰς ἄκρας. Δεξιῶν δὲ Γαλατᾶς μὲ δάσος κεραιῶν καὶ σημαῶν πρὸ αὐτοῦ· ὑπεράνω τοῦ Γαλατᾶ τὸ Σταυροδρόμιον (ἢ Πέραν) διαγράφον ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ τὰ μεγάλα διαγράμματα τῶν εὐρωπαϊκῶν τοῦ παλατίου καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ γέφυρα, συζευγνύουσα τὰ δύο παράλια, ἣν διατρέχουσι κατ' ἀντίθετον πορσεῖαν δύο πλήθη ποικιλόχροα διαβατῶν. Ἀριστερῶν ἡ

Σταμποῦλ, ἐκτεινομένη ἐπὶ τῶν μεγάλων αὐτῆς λόφων, ὧν ἐφ' ἑκάστου ὑψοῦται καὶ ἐν γιγάντειον τζαμίον μὲ θόλον μολυβοσκεπῆ καὶ ὀβελίσκους χρυσοῦς· ἡ Ἁγία Σοφία, λευκὴ καὶ ῥοδόχρους· ὁ Σουλτάν Ἀχμέδ, μὲ ἕξ μιναρῆδες εἰς τὰ πλευρά του, Σουλεϊμάν ὁ μέγας ἐπαστεμμένος μὲ δέκα θόλους, ἡ σουλτάνα Βαλιδὲ κατοπτριζομένη εἰς τὰ ὕδατα, ἐπὶ δὲ τοῦ τετάρτου λόφου τὸ τζαμίον Μωάμεθ τοῦ Β', ἐπὶ τοῦ πέμπτου τὸ τζαμίον τοῦ Σελίμ, ἐπὶ τοῦ ἕκτου τὸ σεράγιον τοῦ Τεκλήρ, ὑπεράνω δὲ πάντων τούτων τῶν ὑψωμάτων ὁ πύργος τοῦ Σερασκεράτου, ὅστις ὑπέγκειται τῶν παραλίων ἀμφοτέρων τῶν ἡπείρων ἀπὸ τοῦ Ἑλλησπόντου μέχρι τοῦ Εὐξείνου. Πέραν τοῦ ἕκτου λόφου τῆς Σταμποῦλ καὶ πέραν τοῦ Γαλατᾶ δὲν φαίνονται πλέον παρὰ κατατομαὶ ἀόριστοι, ἄκρα πόλεων καὶ προαστείων, τεμάχια λιμένων, στόλων καὶ ἀλσῶν, σχεδὸν ἐξαφανιζόμενα ἀπὸ τῆς ὀράσεως καὶ συναφομοιούμενα πρὸς τὸ κυανοῦν περιέχον οὕτως, ὥστε φαίνονται πλέον ὄχι ὄντα πραγματικὰ, ἀλλ' ἀπατηλὰ φαινόμενα τοῦ φωτὸς καὶ ἀέρος. Πῶς νὰ συγκρατήσῃ τις τὰς λεπτομερείας τῆς θαυμασίας ταύτης εἰκόνας; Τὸ βλέμμα προσηλοῦται στιγμὰς τινὰς ἐπὶ τῶν ἐγγύς παραλίων, ἐπὶ τουρκικοῦ τινος οἰκίσκου, ἢ ἐπὶ χρυσίζοντος μιναρῆ· ἀλλ' αἴφνης ἐκσφενδονᾶται εἰς τὸ φωτεινὸν ἐκεῖνο βάθος, καὶ περιφέρεται τυχαίως εἰς τὰς δύο ἐπ' ἀθέατον προεκτενομένης καὶ οἶον φαντασιώδεις ἐκεῖνας πόλεις, μόλις παρακολουθούμενον ὑπὸ τῆς ἐκπεπληγμένης διανοίας. Εἶνε δὲ διακεχυμένη ἐπὶ πάσης ταύτης τῆς καλλονῆς μεγαλεῖδον τι ἀπίερωσ γαλήνιον, ἀνέκφραστός τις νεανικότης καὶ ἐρωτικότης, διεγείρουσα μυριάς ἀναμνήσεις διηγημάτων μαγικῶν καὶ ἑαρινῶν ὄνειρων, ἐναερίος τις καὶ μυστηριώδης μεγαλειότης, ἀναρπάζουσα τὴν φαντασίαν, καὶ ἀποπλανῶσα ἐκτὸς τῆς χώρας τοῦ ἀληθοῦς. Ὁ δ' οὐρανὸς ἐξατμιζόμενος εἰς λεπτοτάτας κυανογαλακτώδεις καὶ ἀργυροειδεῖς βαφὰς περιβάλλει τὰ πάντα δι' εὐκρινεῖας θαυμαστῆς. Ἡ θάλασσα σαμφειρὴν, κατὰστικτος δ' ἐκ πορφυρῶν σημαντήρων, ἀντανακλᾷ διακυμαίνουσα τρομωδῶς τὰ λευκὰ σχήματα τῶν μιναρῶν· οἱ θόλοι μαρμαίρουσιν· ὅλη δ' ἐκείνη ἡ ἀπέραντος βλάστησις συνταράττεται βρέμουσα πρὸς τὴν αὔραν τῆς πρωῆας· σύννεφα περυστέρων πτερυγίζουσιν ἢ περιπτανται κύκλω τῶν τζαμίων· χιλιάδες δὲ καϊκίων πεποικιλμένων καὶ ἐπιχρῶσων πλέουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ἢ δ' αὔρα τοῦ Εὐξείνου μεταφέρει τὰ ἀρώματα δεκακιςχιλίων κήπων· καὶ ὅταν μεθυσμένος ἐκ τοῦ παραδείσου τούτου, καὶ ἐπιλήσμων παντὸς ἄλλου πράγματος, στραφῆς πρὸς τὰ ὀπίσω, βλέπεις μὲ νέον αἶσθημα θαυμασμοῦ τὸ παράλιον τῆς Ἀσίας, ὅπερ εἶνε ἡ κατακλις τοῦ πανοράματος, μὲ τὴν πομπώδη καλλονὴν τοῦ Σκουτάρως καὶ μὲ τὰς χιονοσκεπεῖς κορυφὰς τοῦ Ὀλύμπου τῆς Βιθυνίας· τὴν Προ-

υδάτων ἀπειράριθμα παράδοξα διαγράμματα, τόσον πυκνά, μετὰ τσαούτης μανίας καταθρομμιατισμένα καὶ καταπριονισμένα, ἕνεκα τῆς θαυμαστῆς ποικιλίας τῶν ἀρχιτεκτονικῶν ρυθμῶν, ὡς συγγέονται ὅλως ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν σου, ὡς ἐὰν ὑπέτρεμον ἀδικαίεπτως καὶ συνδιεπλέκοντο πρὸς ἄλληλα. Ἐκ τοῦ μέσου οἰκίσκων τουρκικῶν ἀνυψοῦται τὸ εὐρωπαϊκὸν μέγαρον· ὅπισθεν τοῦ μιναρῆ τὸ κωδωνοστάσιον· ἄνωθεν τοῦ ἡλιακοῦ ὁ θόλος· ὅπισθεν τοῦ θόλου αἱ ἐπάλλξεις τοῦ τεύχους· αἱ σινικαὶ στέγαι τῶν κιοσκίων ὑπὲρ τὰ ἀετώματα τῶν θεάτρων· οἱ δικτυωτοὶ ἐξῶσται τῶν χαρμενίων ἀπέναντι τῶν μεγάλων ὑελοφράκτων παραθύρων· μαουρούσια παραθύρια καταντικρὺ ἡλιακῶν κιγκλιδωτῶν· σηκοὶ Παναγίας κάτωθεν ἀψίδων ἀραβικῶν· οἱ τάφοι ἐντὸς τῶν αὐλῶν καὶ μετὰ τῶν καλυβῶν οἱ πύργοι. Τὰ τζαμιά, αἱ συναγωγαὶ, αἱ ἑλληνικαὶ ἐκκλησίαι, αἱ καθολικαὶ, αἱ ἀρμενικαὶ ἀλλεπάλληλοι, ὡς ἐὰν ἔμελλεν ἡ μία νὰ ὑπερβάλῃ τὴν ἄλλην, καὶ εἰς ὅλα τὰ διάκενα μέρη κυπάρισσοι, πεῦκαι ἀμφιλαφεῖς, συκέαι καὶ πλάτανοι ἐκτείνουσαι τοὺς κλάδους των ὑπεράνω τῶν στεγῶν. Ἀρχιτεκτονικὴ ἀπεριγράφτως εὐκαμπτος ὑποδοθηθεὶ τὰς ἀπείρους ἰδιοτροπίας τοῦ ἐδάφους, αὐτοσχεδιάζουσα οἰκίας ἄλλας γωνιώδεις εἰς σχῆμα πύργων τριγωνοειδῶν, καὶ ἄλλας ὡς πυραμίδας ὀρθὰς ἢ ἀνεστραμμένας, καὶ περιβάλλουσα αὐτὰς μὲ ἱερῶματα, μὲ στυλώματα καὶ μὲ τάφρους, συσσωρευμένας δ' ἀπάσας φύρδην μίγδην, ὡς ὄγκους κατακρημνισμένους ἐκ τινος ὄρους. Εἰς κάθε ἑκατὸν βήματα μεταβάλλονται τὰ πάντα. Ἐδῶ εὐρίσκεσαι εἰς δὸδὸν προαστείου Μασσαλιωτικοῦ· στραφοῦ, καὶ ἔχεις ἐνώπιόν σου κόμην ἀσιατικὴν· στραφοῦ τῶν ἀπάλιν, καὶ ἔχεις συνοικίαν ἑλληνικὴν· στραφοῦ ἀκόμη, καὶ βλέπεις προάστειον τραπεζούντιον. Ἐκ τῆς γλώσσης, ἐκ τῶν προσώπων, ἐκ τῆς ὄψεως τῶν οἰκιῶν ἐννοεῖς ὅτι ἐπῆλθε μεταβολὴ· γωνιαὶ γαλλικαὶ, ἴχνη ἰταλικά, ποικιλοχρωμίαι ἀγγλικαὶ, ἐγκεντρίσματα ῥωσικά. Ἐπὶ τῆς ἀπεράντου ὄψεως τῆς πόλεως παρίσταται διὰ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ τῶν χρωμάτων ἡ μεγάλη πάλη, ἣτις ὑπάρχει μετὰ τῆς χριστιανικῆς οἰκογενείας ἣτις ἀνακτᾷ, καὶ τῆς ἰσλαμικῆς, ἣτις ὑπερσπίζεται διὰ τῶν περιλειπομένων αὐτῇ δυνάμεων τὴν ἰσρὰν γῆν. Ἡ Σταμποῦλ, ὅλη ποτὲ τουρκικὴ, προσβάλλεται ἀπανταχόθεν ὑπὸ χριστιανικῶν συνοικιῶν, αἵτινες περιτρώγουσιν αὐτὴν βραδέως ἀπὸ τῶν παραλίων τοῦ Χρυσοῦ Κέρατος καὶ τῆς Προποντίδος. Ἀλλαχόθεν ὅμως ἡ κατὰκτησις προβαίνει μανιωδῶς· αἱ ἐκκλησίαι, τὰ μέγαρα, τὰ νοσοκομεῖα, οἱ δημόσιοι κῆποι, οἱ τεχνῖται καὶ τὰ σχολεῖα διαρῶδηγνοῦσι τὰς μουσουλμανικὰς συνοικίας, ὑπερβάλλουσι τὰ νεκροταφεῖα, προχωροῦσιν ἀπὸ λόφου εἰς λόφον, καὶ διαγράφουσι ἡδὴ ἀορίστως ἐπὶ τοῦ πολυστρόφου ἐδάφους τὸ σχῆμα μεγάλης πόλεως, ἣτις μίαν ἡμέραν θέλει καλύψῃ τὰ πα-

ράλια τοῦ Βοσπόρου, ὅπως ἡ σημερινὴ καλύπτει τὰ τοῦ Χρυσοῦ Κέρατος. Ἄλλ' ἀπὸ τῶν γενικῶν τούτων σκέψεων ἀποτρέπουσι καθ' ἕκαστον βῆμα χίλια νέα πράγματα· εἰς τὴν δὸδὸν ταύτην εἰς τεκῆς δερβισιδῶν, εἰς ἐκείνην εἰς στρατῶν ρυθμοῦ μαουρουσίου, ἐν καφενεῶν τουρκικῶν, ἐν παζάριον, μία βρύσις, ἐν ὑδραγωγέων. Ἐντὸς ἐνὸς τετάρτου ἀναγκάζεσαι νὰ μεταβάλῃς δεκάκις τὸ βᾶδισμά σου νὰ καταβαίνης, ν' ἀναρῶιχᾷσαι, νὰ τρέχῃς πηδηκτὰ τὸν κατήφορον, νὰ τρέχῃς πηδηκτὰ τὸν κλιμακωτὸν ἀνέφορον, νὰ χώνεσαι εἰς τὸν βόρβορον, νὰ ὑπερπηδᾷς μυρία προστόματα, ἀνοίγων δρόμον ἐδῶ διὰ τοῦ πλήθους, ἐκεῖ διὰ τῶν θάμνων, παρέκει διὰ τῶν κρεμασμένων ρακῶν, νῦν μὲν κρατῶν τὴν μύτιν σου, μετ' οὐ πολὺ δ' ἀναπνέων αὔραν μυροβόλον. Ἀπὸ τοῦ ἀπλέτου φωτὸς τοποθεσίας ἀνοικτῆς, ὁπότεν βλέπεις τὸν Βόσπορον, τὴν Ἀσίαν καὶ οὐρανὸν ἀπέραντον, ἐμπίπτεις μετ' ὀλίγα βήματα εἰς τὸν θλιβερὸν ζῶρον δικτύου ὅλου στενωπῶν ἐρπουσῶν ἐν μέσῳ οἰκιῶν ἐτοιμορρόπων, καὶ σκεπασμένων ἀπὸ λιθάρια, ὡς ἡ κοίτη ρύακος· ἀπὸ τῆς δροσερᾶς καὶ σκιερᾶς βλαστήσεως εἰς στρόβιλον κονιορτοῦ πνιγερὸν αἰωρούμενον ἐκ τῆς γῆς· ἀπὸ σταυροδρομίων, πλήρων τύρβης καὶ χρωμάτων, εἰς παράβυστα νεκρώσιμα, ὅπου οὐδέποτε ἠκούσθη φωνὴ ἀνθρώπου· ἀπὸ τῆς θεσπεσίας Ἀνατολῆς τῶν ὀνείρων μας εἰς μίαν ἄλλην Ἀνατολήν, πένθιμον, ρυπαρὰν, γεγηρακυῖαν, ὑπερβάλλουσαν πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ πλάσῃ ἡ πλῆθον ζοφερὰ φαντασία. Ἀφοῦ δὲ κάμῃς ἕνα γύρον ὀλίγων ὥρων, δὲν γνωρίζεις πλέον ποῦ εὐρίσκεται ἡ κεφαλή σου. Ἐὰν δέ τις σ' ἠρώτα τότε ἀπροσδοκῆτως τί πρᾶγμα εἶνε ἡ Κωνσταντινούπολις, δὲν θὰ ἠδύνασο ν' ἀποκριθῆς ἄλλωθ' εἰμὴ ἐπιθέτων τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου, διὰ νὰ κατευνάσῃς τὴν τρικυμιᾶν τῶν ἰδεῶν. Ἡ Κωνσταντινούπολις εἶνε Βαβυλωνία, κόσμος ὅλος, χάος. Εἶνε ὠραία; Θαυμασία. Εἶνε ἀσχημὸς; Φρικώδης. Σὰς ἀρέσκει; Μέχρι μέθης. Ὅθ' διεμένετε ἐν αὐτῇ; Τίς οἶδε; Τίς δύναται νὰ εἴπῃ τί θὰ ἦτο ἐπάνω ἄλλου τινὸς πλάνητου; Ἐπιστρέφεις οἰκάδε πλήρης θαυμασμοῦ καὶ πλήρης ἀπογοητεύσεων, πλήρης γοητείας καὶ πλήρης ἀηδίας, ἐκθαμβος καὶ ἐμβρόντητος, πάσχων τοιαύτην σύγχυσιν ἰδεῶν, ὥστε νομίζεις ὅτι κινδυνεύεις νὰ σοὶ ἐπέλθῃ συμφορῆσις αἵματος εἰς τὸν ἐγκέφαλον, ἀλλὰ βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἡ ἔξαψις αὕτη κατευνάσεται καὶ μεταβάλλεται εἰς ἀποκάρωσιν βαθυτάτην, καὶ εἰς ἀνίαν καὶ θλίψιν μέχρι θανάτου. Ὁ διερχόμενος μετὰ τάχους τοιαῦτα ἔτη αἰσθάνεται ἑαυτὸν καταγεγηρακότα.

Ὁ δὲ λαὸς τῆς τερατώδους ταύτης πόλεως;

[Ἔσται συνέχεια.]

Τὸ καθαρὸν ἐτήσιον εἰσοδήμα τῆς ἐν Νέῃ Ὑόρκῃ ἐκδιδομένης ἐφημ. «Ὁ Κῆρυξ τῆς Νέας Ὑόρκης» ὑπερβάλλει τὸ ποσὸν τῶν πρᾶγμ. 1,500,000.